Katie Heyning

Penning uitgegeven ter gelegenheid van het 31ste jaarlijkse diner van The Holland Society of New York op 20 januari 1916

In de collectie van het Zeeuws Genootschap bevindt zich een nog ongenummerde Amerikaanse penning die in 1916 werd uitgegeven door The Holland Society of New York. De heer J. de la Hayze die zich sinds enige jaren inzet voor de ontsluiting van de Genootschapscollectie, deed op mijn verzoek onderzoek naar het object en wist met behulp van de bibliothecaresse van de Holland Society het verhaal achter deze penning boven water te halen.

De penning toont op de voorzijde het wapen van Amsterdam bekroond door een bever met daarboven een in draperie gevat wapenschild met de letters WCC. Het onderschrift luidt: "Sigillum Amstellodamensis in Nova Belgica". In de binnenste ring staat: "Ter herinnering aan den 300 jaardag der Nederlandsche vestiging op Manhatas 1613". In de buitenste ring: "Issued by the Holland Society of New York". Op de keerzijde is het wapen van New York, voorzien van de Engelse koningskroon, afgebeeld: de wieken van een molen met in de kwadranten twee bevers en twee tonnen met graan (van oudsher de exportproducten van deze stad), gesteund door links een Engelsman met een peillood en rechts een Indiaan met een boog. Het onderschrift luidt: "Sigillum Civitatis Novi Eboraci 1669". In de rand staat: "Commemorating the 250 anniversary of the founding of the Board of Alderman 1666".

The Holland Society of New York werd in 1885 opgericht om de studie naar de vestiging van de Nederlanders op Manhattan op genealogisch, politiek, sociaal en historisch gebied te bevorderen. Alleen mensen die konden bewijzen dat hun voorouders van vaderszijde van Nederlandse oorsprong waren en al voor 1674 in Amerika waren gekomen, mochten lid worden. Een

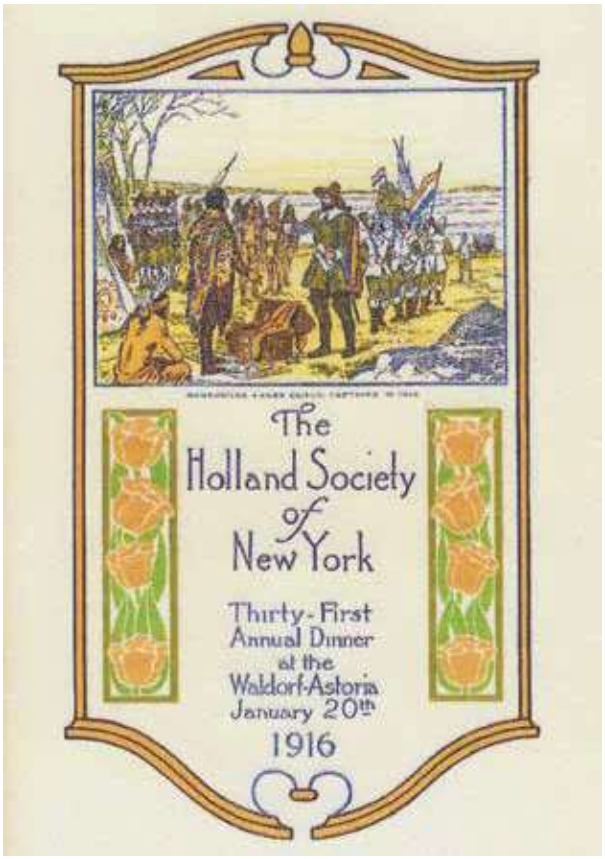

Voor- en achterzijde (zie hiernaast) van de menukaart van het diner in hotel Waldorf-Astoria, 1916.

van de activiteiten van de vereniging was het houden van een jaarlijks diner waarbij de leden elkaar konden ontmoeten. Op 20 januari 1916 werd in het Waldorf-Astoria het 31ste diner gehouden. Die avond werd herdacht dat het 250 jaar geleden was dat in Nieuw Amsterdam, de kleine Nederlandse kolonie op Manhattan, een college van schepenen werd geïnstalleerd. Ruim 350 mannen zaten aan. Ook de Nederlandse ambassadeur W.L.F.C. ridder Van Rappard en consul-generaal mr. A. van de Sande Bakhuyzen waren bij het evenement aanwezig. Dames waren in de zaal niet welkom. Zij werden verzocht in de loges en op het balkon plaats te nemen. Op de in het Nederlands gestelde spijskaart stonden onder

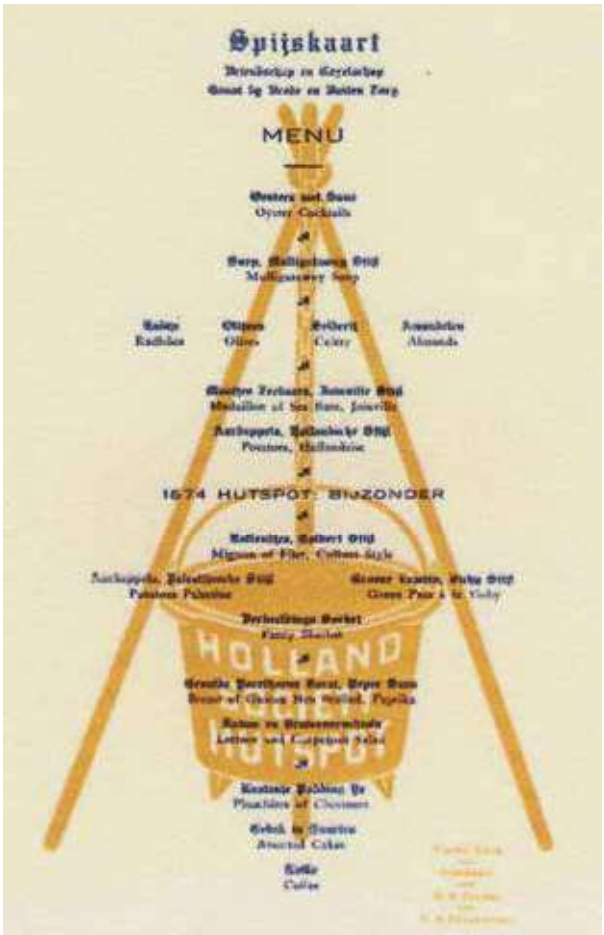

Voor- en achterzijde van de penning in 1916 uitgegeven door The Holland Society of New York. ZG, muntencollectie.

andere oesters, zeebaars, aardappels “Hollandsche Stijl” en “1574 Hutspot Bijzonder”.

Na de maaltijd werden in het Engels verschillende heildronken uitgebracht, telkens omlijst met toepasselijke muziek. De toast van ambassadeur Van Rappard op “Holland and her gracious Queen” werd afgesloten met het spelen van het Wilhelmus en de melodie van ‘Tulip Time in Holland’.

Als aandenken kregen alle aanwezigen de penning uitgereikt die op de achterkant van de

Voorzijde van een geuzenpenning. ZG, ZM, G1191.

Achterzijde van een geuzenpenning. ZG, ZM, G1189.

menukaart was afgebeeld. Hier werd ook een toelichting op de voorstelling gegeven. De voorzijde zou een reproductie zijn van het zegel dat de Amsterdamse directeuren van de West-Indische Compagnie op 18 mei 1654 aan gouverneur Stuyvesant van Manhattan zonden, de keerzijde een kopie van het zegel dat na de komst van de Engelsen op 6 oktober 1669 aan de stad werd verleend door de Duke of York.

Het Zeeuws Genootschap kreeg de penning van het bestuur van The Holland Society waarmee men blijkbaar contacten onderhield. In *Archief 1917* meldt conservator Marie de Man de toevoeging aan de collectie munten en penningen. Daarnaast vermeldt zij als aanwinst een zilveren insigne aan een oranje lint met op de gesp "The Holland Society of New York", afkomstig uit haar eigen verzameling. Dit insigne was enige jaren eerder met hulp van het Zeeuws Genootschap vervaardigd. In de zomer van 1888 had een aantal leden van The Holland Society namelijk een bezoek aan Nederland gebracht en op hun rondreis door Nederland ook Middelburg aangedaan. De *Middelburgsche Courant* had uitvoerig verslag van dit bezoek gedaan. Op 8 augustus 1888 waren de Amerikanen door een commissie van ontvangst waarin verschillende prominente leden van het Genootschap zitting hadden, na een hartelijke begroeting door de stad rondgeleid. Bij deze ontvangst tolkte P. Smith Visser, scheepsmakelaar en consulair agent van de Verenigde Staten. Van hem is het bergkristal, wellicht uit de vallei van Herkimer boven New York, in de mineralenverzameling van het Genootschap, afkomstig. Na de lunch stonden de lokale musea op het programma en bezochten de Amerikanen de Oudheidkamer in het stadhuis en het museum van het Zeeuws Genootschap in de Latijnsche Schoolstraat. Daar viel bij het bezichtigen van de muntenverzameling hun blik ogenblikkelijk op een geuzenpenning uit 1566. Het insigne waarmee de leden van hun vereniging zich tooiden, was namelijk afgeleid van dezelfde penning. Op hun verzoek werd van de penning in de collectie van het Genootschap een afdruk gemaakt. Terug in Amerika werden dominee H. van Dyke en de heren W. Hoes en H.S. van Duzer belast met het vervaardigen van een nieuw insigne voor de voorzitter van hun vereniging. Later werden waarschijnlijk ook voor de leden nieuwe exemplaren gemaakt. Volgens het jaarverslag van

Marie de Man was de penning uit de collectie van het Genootschap waar de afdruk naar gemaakt werd, een geuzenpenning met aanhangende napjes zoals het moderne voorbeeld op bijgaande afbeelding. Helaas is die niet in de verzameling aangetroffen, evenmin als het Amerikaanse insigne. Wel werden twee geuzenpenningen zonder napjes gevonden, GM 1191 en GM 1189. Beide tonen op de voorzijde een portret van Filips II. De keerzijde verschilt. GM 1189 heeft dezelfde keerzijde als de moderne penning die hier is afgebeeld.

Aan de inventarisatie van de penningencollectie wordt op dit moment echter hard gewerkt, zodat het goed mogelijk is dat het insigne van The Holland Society wel degelijk aanwezig blijkt. Het feit dat Marie de Man het Amerikaanse insigne in 1916 aan de Genootschapscollectie toe

Geuzenpenning gemaakt naar penning uit 1566.

voegde, wijst erop dat haar vader dr. J.C. de Man de Amerikanen hierbij behulpzaam moet zijn geweest. Als dank zal men hem een exemplaar toegezonden hebben, zoals de secretaris van het bestuur het Genootschap in april 1891 ook een exemplaar van hun jaarboek over 1888/'89 toezond waarin het bezoek aan Middelburg beschreven werd. Dit jaarboek bevindt zich nog altijd in onze collectie in de Zeeuwse Bibliotheek.

De auteurs in dit nummer

Dr. L.F. van Driel (1944) studeerde Nederlandse taal en letterkunde. Hij promoveerde op de taalkunde van de negentiende eeuw. In 2015 verscheen zijn biografie van de schrijver Jan H. Eekhout. Op 16 november jl. kwam *Een getekend leven* uit, de biografie van de schilder Reimond Kimpe.

Drs. C.E. Heyning (1950) studeerde kunstgeschiedenis in Leiden, is sinds 1998 conservator kunst, kunstnijverheid en historische voorwerpen van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen en publiceerde veel over de geschiedenis van Zeeland, onder meer in dit blad. Ze is lid van de stuurgroep die de activiteiten voor het 250-jarig bestaan van het Genootschap voorbereidt.

Dr. A.J.M. de Kraker is historicus en historisch geograaf. Hij is gespecialiseerd in de geschiedenis van de waterstaat van Zuidwest-Nederland en aangrenzend Vlaanderen, het polderwezen, historisch klimaat en de Nederlandse cultuurlandschappen. Tussen 2013 en 2015 was hij werkzaam aan de VU, nu is hij deeltijddocent aan Saxion Hogeschool in Deventer. Daarnaast heeft hij zijn eigen onderzoeksbureau Cultuurhistorie De Kraker.

J.-W. de Winter MA rondde in 2014 de master Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg af aan de Universiteit Utrecht met de eindscriptie *Gehavende stad. De krimp van middeleeuwse havensteden in Zeeland van de zestiende tot de negentiende eeuw*. Hij is nu werkzaam bij de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk en eigenaar van JWA Bouwhistorie en Architectuur.